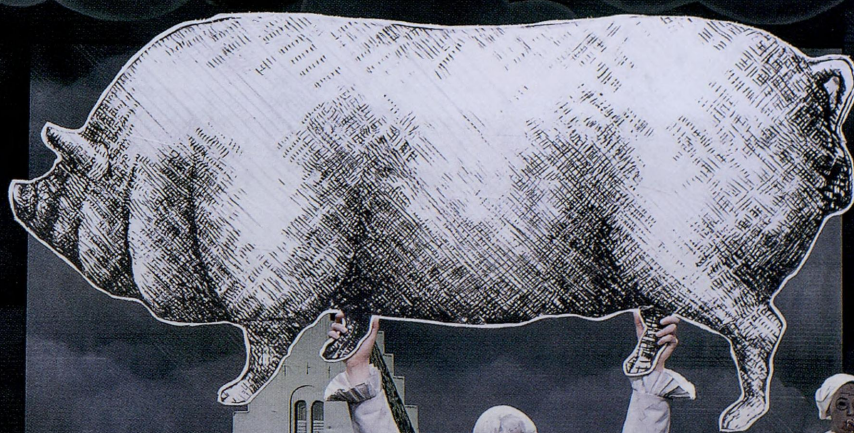

DNS DEN
NATIONALE
SCENE

FESTSPILLENE
I BERGEN

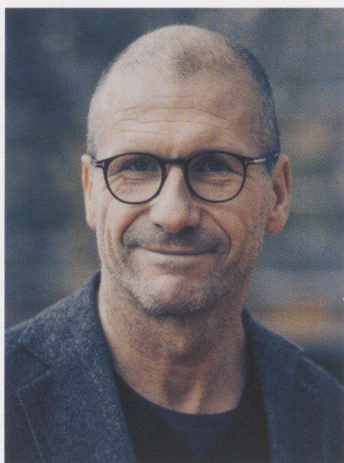
ERASMUS MONTANUS

KJÆRE PUBLIKUM

De lærdes arroganse og flertallet – folkets sneverhet. Begge deler kan skape en svært farlig verden om vi ikke er oppmerksomme. Ludvig Holbergs tidløse og moderne politiske satire i Chirstian Lollikes regi sammenfatte de siste årenes kompliserte diskurs. På den ene siden har vi sett store ledere som får mennesker til å tvile på de lærde og vitenskapen – på bevis og fakta. På andre siden en fortvilet utdannet elite som ikke kan forstå hvordan disse lederne kan fengsle massene med sitt ofte forferdelige menneskesyn. De roper panisk: Hva er det som er galt med menneskene som følger disse lederne?

Det kan muligens være sånn at de lærde – eliten – er en klubb som bruker tiden på å beundre sin egen godhet, som ikke ser, som ikke får med seg hva som skjer i samfunnet og verden. Et klart eksempel på denne arroganse og døvheten finner vi hos Erasmus Montanus i hvordan han oppfører seg mot menneskene i hjembygden som ikke har gått på universitetet.

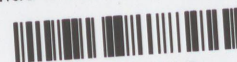
Chirstian Lollike setter presist fingerer hardt i samfunnets mest smertefulle sår og vrir om. Intelligent og problematiserende, og alltid med en stor porsjon humor som gjør alvoret mer tilgjengelig. Vi samarbeidet mye da jeg var sjef i Danmark, så når sjefen for Festspillene i Bergen spurte om vi skulle samarbeide på denne produksjonen svarte jeg uten å nøle ja. Stor takk til Beyer og teatersjef Trine Holm Thomsen på Aarhus for en glimrende samproduksjon over nasjonsgrenser i en flat ... nei rund ... verden ... eller?

Stefan Larsson
Teatersjef

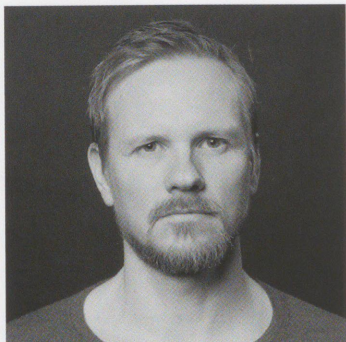
Publikumstjenesten
Erasmus Montanus: av Ludvig Hol

22g031135

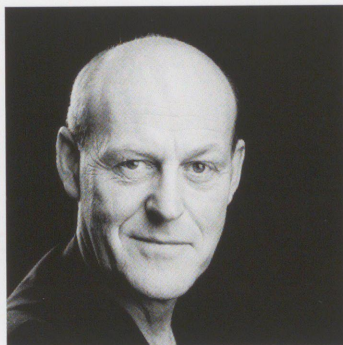
PÅ SCENEN

Frode Bjørøy
Erasmus Montanus

Marianne Nielsen
Nille

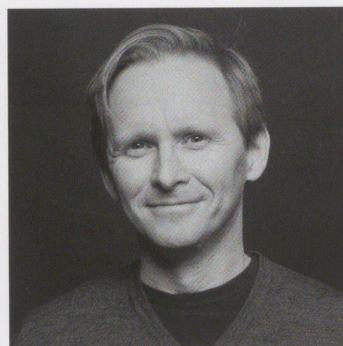
Stig Amdam
Jeppe

Knut Erik Engemoen
Jacob

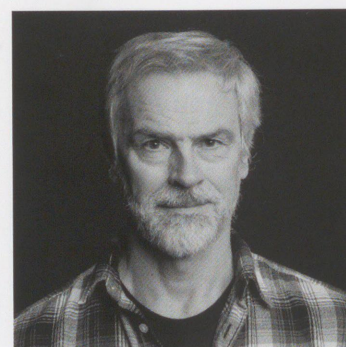
Kamilla Grønli Hartvig
Lisbeth

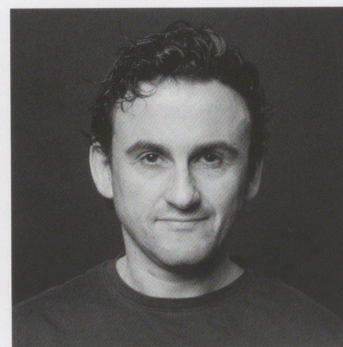
Pål Rønning
Jeronimus

Irene Waage
Magdelone

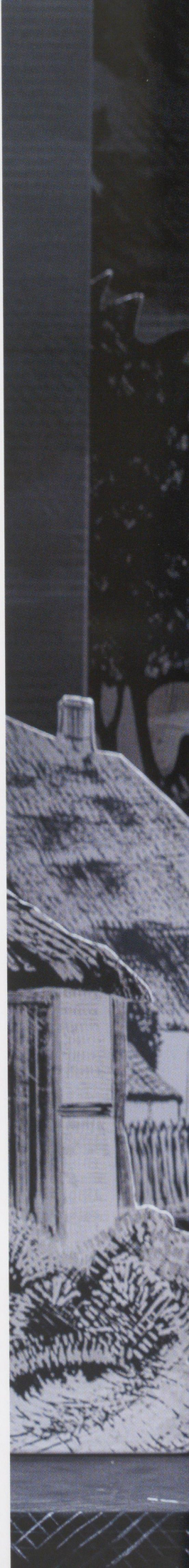
Bjørn Willberg Andersen
Per Degn

Tormod Løvold
Jesper Ridefogd

Espen Sigurdson
Løytnanten

DET SANNE OG DET KLOKE

*“Skal man alltid stå fast på sannheten?
Når skal man kjempe for den - når skal man
holde den for seg selv?”*

Christian Lollike

En dag ringer sjefen på Århus Teater, Trine Thomsen, og spør om jeg kunne tenke meg å ha regi på Holberg. Og jeg tenker hell no. Og hun ber meg tenke over det, i det minste lese *Erasmus Montanus* - og jeg kjenner smaken av støv i munnen bare ved å si tittelen høyt.

Og jeg ser for meg de hvite parykkene, de fjollete kostymene, skuespillernes grimaser, de løse håndleddene, den manierte sjællandske utalen. Jeg ser for meg skuespillerne, styrte forvirret rundt, inn den ene døren, ut den andre, ned på rompa, ut igjen, drikke, spille fulle, de sier Jeppe drikker.

Det er frykten for å bli en del av det ubevisste reproduserende museum; det var en flott Holberg. Frykten for å bli en del av opprettholdelse, av det forstenede dannelsessirkus, bli en i rekken av regissører, som tror, at bare vi bærer tradisjonen videre og lar skuespillerne råtne og si replikkene på en morsom måte, så vil ånden og visdommen automatisk sive ut til publikum - det er jo en klassiker.

Og jeg leser *Erasmus Montanus* og blir irritert over de mange unødvendige scenene, gjentagelsene, de ikke-særlig-morsomme-vittigheter, men blir likevel grepet av historien om det unge studenten, som har forlest seg og nå vender hjem til sin landsby og synes at alle er så dumme. Jeg gjenkaller følelsen av å vende hjem fra en reise rundt i verden, side om side med Nietzsche himself - og plutselig stå i sin barndomsby og tenke; her har tiden stått stille. Her sier og gjør alle det samme,

som de alltid har gjort. Og de ser slett ikke sin egen blinde flekk; den selvutropte verdensmannens arroganse; jeg må opplyse, bære fakkelen.

Byens innbyggere mener, at jorden er flat, og Erasmus Montanus hevder den er rundt, og han vet at han har rett - og blir besatt av tanken om å ta deres grunnleggende verdenssyn fra dem. Selv om prisen er ekteskapet med hun han elsker.

Skal man alltid stå fast på sannheten? Når skal man kjempe for den - når skal man holde den for seg selv? Når er det farlig? Når er det lurt? Å vite hva det sanne er, er ikke det samme som å være klok. Alle har en blind flekk. Alle skikkelser har en sannhet, som står i veien for fullt utsyn. Alle er vi daglige deltagere i skuespill, hvor noen vil gi oss replikker de håper vi vil gjenta, helt til vi tror på dem.

I dag kjemper regjeringsoverhoder i Europa for å få kristendommen innskrevet i diverse statsforfatninger. Man ønsker å skape en fortelling hvor vår frihet stammer fra kristendommen, ikke fra opplysningstiden. Er det fordi regjeringsoverhoder forstår mer av historien? Eller er det snakk om en mental opprustning, et ledd i krigen mot islam? Er opplysningstidens idealer ikke sterke nok til å skape det nødvendige samholdet? Er et nasjonalkonservativt kristent korstog en nødvendighet hvis de europeiske borgere igjen skal slå rot?

Erasmus Montanus mister forbindelsen til jorden og byens innbyggere rammes av angst. Byens innbyggere bestemmer seg for å sette han på plass – fysisk. Hva er det denne sannhetskriger ikke ser? Hvilken type angst ansporer i Montanus et overdimensjonert behov for å spre sannhet uten å gå folk i møte, der hvor de er?

Holberg var opplysningskriger, men med en unik evne til å gjennomskue menneskers evne til å overvurdere seg selv, til å pynte oss med store ord – og plutselig miste seg selv, sin selvfølelse, sin sunne fornuft.

Og jeg leser Niels Klims underjordiske reise som jeg ikke har lest på mange år, og jeg ser hvordan Holberg bringer begreper som rettferdighet, demokrati, makt og forfengelighet inn i et underjordisk univers, som for leseren blir et bevegelig speil, hvor vi kan se vår samfunns dumhet.

Jeg leser videre, helt til jeg begynner å kalde meg Christian Holberg og gå undrende rundt i Københavns gater, på jakt etter gatenavn eller statuen som bærer mitt navn. Hell yeah, jeg ringer Århus Teater.

Christian Lollike
Regissør

Christian Lollikes bearbejding av Erasmus Montanus hadde premiere på Aarhus Teater i 2017.

Dramatikeren og regissøren fra Danmark er kjent for sin skarpe, kontroversielle og humoristiske behandling av aktuelle og ofte tabubelagte temaer.

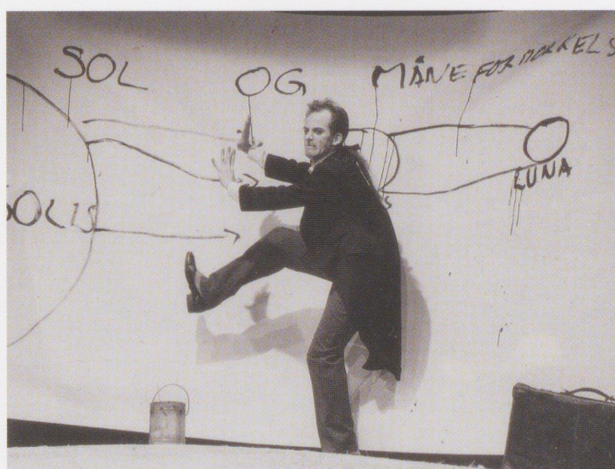

EN LEK MED KONVENSJONER

Hvorfor vender vi stadig tilbake til Ludvig Holberg?
Er det nostalgisk opprettholdelse av en komedietradisjon?

Holberg har en unik måte å tematisere moral og etikk
gjennom komikk og satire som gir oss noe å le av,
men samtidig noe å tenke på.

1878

Erasmus Montanus ble først satt opp på Den Nationale Scene i 1878. Det ble spilt på Det Gamle Teater (Komediehuset). Premieren markerte Holbergs fødselsdag. Komedien ble satt opp flere ganger på DNS, blant annet i 1946/1947, hvor skuespillerne var iført parykker og kostymer som var tidstypiske for 1700-tallet.

1990

På 1990-tallet ser vi at flere oppsetninger løsriver seg fra konvensjonen.

2000

I 2000 hadde dansken Emil Korf Hansen regi på *Erasmus Montanus* som ble satt opp på Lille Scene. Her er det klovneaktige hos landsbyboerne understreket. Forestillingen ble nominert til Hedda-prisen 2000 i klassen for beste forestilling.

ERASMUS MONTANUS

Av:

Ludvig Holberg

Oversettelse:

Trine Wiggen og Johannes Wiggen Kramhøft

Bearbeidet av:

Christian Lollike, Tanja Diers og Dennis M. Brink

Regi:

Christian Lollike

Scenograf og kostymedesigner:

Ida Grarup og David Gehrt

Dramaturg og assisterende regissør:

Annika Silkeberg

Lyddesigner:

Lars Gaarde

Lydtekniker:

Rune Bjørøy

Lysdesigner:

Anders Kjems

Lystekniker:

Geir Hovland og Ida Charlotte Brønn

Korleder:

Daniel Norum

Inspisent:

Julie Bakke Kvalen

Sufflør:

Britney Elise Sudmann-Mack

Sceneteknisk ansvarlig:

Even Kråkenes

Kostyme:

Maren Wagtskjold-Myran

Mask og spesialeffekter:

Mette Noodt

Rekvisitører:

Sissel Hamre og Barbro Worre

Påkleder:

Eva Hodnefjell, Nina Holvik og Cecilie Nybakk

Kor:

Daniel Norum, Yvonne Nordvik Sivertsen,
Johanne Mohn Mørch og Elias Blichfeldt Mørk

Takk til Universitetet i Bergen for hjelp med
latinske gloser.

Premiere på Store Scene 27. mai 2021

Varighet: 1 time og 40 minutter uten pause

OBOS
-medlemmer
opplever mer
for mindre!

Fordeler hele livet

Som OBOS-medlem stiller du foran i køen den dagen du skal kjøpe egen bolig. Du får også en rekke fordeler alle de årene du ikke benytter deg av forkjøpsretten.

- Inntil 50% rabatt på bolig- og kulturtilbud
- Svært gode betingelser på lån, sparing og forsikring
- Forkjøpsrett til ca. 90 000 nye og brukte OBOS-boliger

Les mer på obos.no/blimedlem

En samproduksjon mellom Den Nationale Scene,
Festspillene i Bergen og Aarhus Teater.

Den Nationale Scene
Billetter: dns.no, tlf: 55 60 70 80, dns@dns.no
Scenefoto: Thor Brødreskift
Portrettfoto: Thor Brødreskift og Magnus Skrede
Trykk: Molvik Grafisk AS
Med forbehold om endringer og trykkfeil